Nemocenské pojištění.

(Sděluje Dr. J. Lašťovka.)

K čl. VII. zák. č. 89 Sb. z. a n. z r. 1920. — Nejvyšší správní soud vyslovil a odůvodnil již v nálezu ze dne 27. prosince 1924, č. 23017, Boh. čís. 4269, právní názor, že stěžující si nemocenská pokladna soukromých úředníků a zřízenců v Praze je pokladnou dle čl. XXI., odst. 3. zák. č. 268/19 a že ustanovení stanov, dle něhož by pokladna stala se účastnou rozšíření okruhu pojištěnců, vedle kategorického předpisu čl. VII. zák. č. 89/20 obstáti nemůže. Při názoru tom setrval Nejvyšší správní soud i v daném případě. K námitce stížnosti, že pokladna ta je dle stanov oprávněna jako přispívající a dobrovolné členy přijímati i osoby jiné, než pensijní povinnosti podrobené, poznamenává se toto: Stanoví-li čl. VII. zák. č. 89/20, že skupiny zaměstnanců podle tohoto zákona nově podrobné pojistné povinnosti nemohou býti členy zapsaných pomocných pokladen, jichž působnost jest podle čl. XXI., odst. 3. zák. čís. 268/19 obmezena na pojištěnce podrobené pensijní povinnosti podle zákona č. 1 z r. 1907 nebo cís. nař. č. 138/14, má vzhledem k citaci čl. XXI. na mysli pouze působnost takové zapsané pokladny pomocné jako pokladny náhradní. Šlof zákonodárci o vyřešení otázky, zda pojištěním u té které pojišťovny učiněno je zadost zákonné povinnosti, aby všichni zaměstnanci, na které se normy o pojistné povinnosti nemocenské vztahují, způsobem zákonu odpovídajícím pojištěni byli. A při řešení této otázky zůstávali mimo úvahu členové přispívající a dobrovolní.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 20. dubna 1927, č. 8110/27.)

K §u 46, odst. 2. zák. čl. XIX. z r. 1907. — Nařízení býv. uh. ministerstva obchodu ze dne 14. prosince 1917, č. 4790 M. E. bylo — jak zřejmo z jeho úvodu — vydáno na základě zmocnění daného zák. čl. IV. z r. 1916 a zák. čl. VII. z r. 1917, § 2, kteryžto posléze citovaný předpis obsahuje výslovné zmocnění k výjimečným opatřením v oboru dělnického pojištění. Tyto zákonné články byly vydány jako doplňky zák. čl. LXIII. z r. 1912 o výjimečných opatřeních pro případ války. Staly se podle zák. ze dne 28. října 1918, č. 11 Sb. z. a n., součástí právního řádu republiky Československé a byly zákonem ze dne 23. května 1922, č. 168 Sb. z. a n., čl. I., č. 1, výslovně uznány za platné s výjimkami, uvedenými v čl. I. pod č. 2 a 3, které se této věci netýkají. Nařízení č. 4790/1917 je citováno jako platná norma také ve vládním nařízení č. 516/1919 (§ 2) a ve vl. nařízení č. 199/1922 (§ 10), vydaných na základě zmocňovacích zákonů. Zrušeno bylo, pokud upravuje nemocenské pojištění dělníků, teprve zákonem ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. — § 282 — nabyvším účinnosti dnem 1. července 1926 (§ 148 zák. č. 148/1925). Zbývá tedy řešiti další otázku, stížnostmi na spor vznesenou, zda §em 22 min. nař. 4790/1917 byl změněn § 46, odst. 2 zák. čl. XIX. z r. 1907 tak, že ručí stavebník bez rozdílu, zda pojistné příspěvky dluhuje dočasný či trvalý podnik stavební. Otázku tu zodpověděla naříkaná rozhodnutí kladně, kdežto stížnosti hájí opačný právní názor, a to dle náhledu Nejvyššího správního soudu právem. Odstavec 2. §u 46 zák. čl. XIX. z r. 1907 ustanovuje, že „při dočasných závodech stavitelských (§ 39), když pohledávka u podnikatele není dobytna, ručí za pojistné poplatky, splatné za osoby při dotyčném dočasném závodě zaměstnané, ten, kdo si stavěti dá, případně ten, kdo práci objednal". Sporný § 22, odst. 1. min. nař. 4790/1917 má toto znění: „Při stavebních podnicích jest stavebník na základě odstavce 2. §u 46 (zák. čl. XIX. z r. 1097) zodpovědným pokladně jen za ony příspěvky a taxy, které vznikly při stavbě jím objednané a které od podnikatele nelze vymoci." Z tohoto znění jest patrno, že § 22 reprodukuje toliko předpis § 46, odst. 2 zákona a vymezuje jasněji, které jsou to příspěvky, za které stavebník ručí. Že by § 22 byl za-

myšlel ručení stavebníkovo r o z š í ř i t i na stavební podniky jiné než má na mysli odst. 2 §u 46 zák. čl. XIX./1907, nelze z něho vyčísti. Tím, že se odvolává na tento druhý odstavec §u 46, zachovává jej právně v platnosti. Pak ale z m ě n u jeho materielních předpisů by musil vysloviti expressis verbis, což nečiní. Slova: „.... při stavebních podnicích jest stavebník na základě odst. 2. §u 46 zodpovědným jen za...“ nepraví nic jiného nežli, že v případech §u 46, odst. 2. stavebník r u č í j e n za příspěvky zde konkretisované. Třeba proto přisvědčiti stížnostem, že i za platnosti §u 22 min. nař. č. 4790/1917 M. E. platí kvalifikace stavebních podniků tak, jak ji stanovil odst. 2. §u 46 zák. čl. XIX. z r. 1907, a že tedy názor žalovaného úřadu, že v tomto směru byl § 46, odst. 2. z m ě n ě n §em 22 cit. nařízení, nemá opory v citovaných normách.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 1. září 1927, č. 18036/27.)

K §u 1. o d s t. 1. n. z. — Předpis §u 1, odst. 1. n. z. ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n., jehož působnost byla dnem 1. října 1919 rozšířena na území Slovenska vládním nařízením č. 516/1919, stanoví všeobecné zásady o nemocenské pojistné povinnosti a váže tuto povinnost na předpoklad, že osoby, o něž jde, vykonávají práce a služby na základě poměru pracovního, služebního neb učňovského. Pracovní a služební poměr není však v podstatě nic jiného, než poměr, jenž jest založen na služební smlouvě, t. j. úmluvě, jíž se zavazuje někdo konati jinému po nějakou dobu služby nebo práce. Nezbytným požadavkem takové smlouvy jest tedy vzájemný souhlas pozůstávající v tom, že jedna osoba — zaměstnanec — projevuje ochotu k určité práci a druhá osoba — zaměstnavatel — tuto pohotovost přijímá a jí disponuje, ať již souhlasný projev vůle se stal výslovně nebo mlčky činy konkludentními. Jest nesporno, že Dr. Csillagi byl v kritické době od 1. listopadu 1923 do srpna 1925 v advokátní kanceláři stěžovatelově zaměstnán jako a d v o k á t n í k a n d i d á t s měsíčním platem 1700 Kč, a stížnost sama přiznává, že pro stěžovatele konal práce, na jichž zdolání by si na místo něho byl musil zjednati jinou sílu. Uznal-li tedy žalovaný úřad, že mezi stěžovatelem a Drem Csillagim byl založen a trval po kritickou dobu služební poměr, jak shora byl definován, je tento závěr v souhlasu se spisy a jest naříkané rozhodnutí, když vyslovilo pojistnou povinnost zmíněného zaměstnance, ve shodě se zákonem, ježto povinné pojištění nastává ex lege vstupem do zaměstnání pojistně povinného (§ 1 cit. zákona a § 60 zákona čl. XIX. z roku 1907). Námitky stížnosti vyznívají v úvahu, že tu nejde o poměr služební, nýbrž o s t u d i u m a doplnění theoretických vědomostí jako průpravy ke zkoušce advokátní a budoucímu povolání. Tu stačí podotknouti, jak již úřad správně učinil, že, jsou-li tu ostatní předpoklady služebního poměru, t. j. smluvní závazek jedné osoby konati osobě druhé po jistou dobu služby nebo práce, jsou pojištěním povinni i ti, kdož se pro to které zaměstnání teprve připravují nebo zaučují s úmyslem, aby jim práce ta byla normálním a stálým pramenem výživy (srovnej nález č. 2198 sbírky Bohuslavovy). Nezbavuje tudíž pracovní poměr pojistně povinný této jeho povahy okolnost, že Dr. Csillagi pracemi, jež dle vzájemné dohody konal stěžovateli za úplatu, se připravoval zároveň pro své budoucí povolání. Není pak předpisu, jenž by zaměstnance tohoto druhu z pojistné povinnosti vylučoval. Zákon o pojištění dělníků pro případ nemoci čís. 268/1919 má v §u 2 a násl. s p e c i e l n í předpisy o výjimkách z pojistné povinnosti a nelze již proto použíti analogie zákona o pensijním pojištění, jíž se stěžovatel dovolává.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 6. září 1927, č. 18645/27.)

K §§ 14 a 16 z á k. č l. XIX z r. 1907. — Ř í z e n í. — Naříkané rozhodnutí založeno jest na předpisu §u 14 zák. čl. XIX z r. 1907, jenž v odstavci prvém ukládá zaměstnavateli, aby vystoupení zaměstnanců,